

questores qui erant apud gentiles. Sane iuxta decretum tholetani concilij. exorcista cum ordinatur accipiat de manu episcopi librum in quo scripti sunt exorcismi siue adiurationes. dicente sibi episcopo Accipe et comenda memorie. et habeto potestatem imponendi manus super energuminu siue baptisatum siue cathecuminu. Libri ergo acceptio et verba premissa sunt de substantia huius ordinis. cetera sunt solennitatis. Energumini sunt qui a demonibus obsessi sunt. vel lunatici siue morbum caducum patientes. sic dicti ab erge quod est labor. et mene quod est defectus. et noys quod est mens. quia scilicet defectum mentis in defectu lune maxime patiuntur. Cathecumini dicuntur in fidei articulis ante baptismu instructi. Hoc officium implemus dum per nostras orationes vicium diaboli de homine expellimus. Christus hoc officium exercuit quando de maria magdalena septem demonia eiecit.

De Acolito.

Acoliti grece latine ceteroferarij vel accensores luminu nuncupantur. Ilij ab aarone filij eius ministerij sui sumpserunt exemplum. iuxta illud Exo. Precipe filiis aaron ut offerant oleum de arboribus oliuarum purissimu pilo quo contusum. ut ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonij. et collocabant eam aaron et filij eius. et vsque mane luceat coram domino. quod ergo tunc sacerdotes agebant. hoc nunc acoliti faciunt in ministerio lucernarum. quoniam preparent luminaria in sacrario. multa quippe non solum in nouo. verum etiam in veteri testamento legi mosaice superabibita legimus. et mutata. Unde dauid in libro paralip. dixisse perhibetur. non erit officium leuitarum ut portent ultra tabernaculum et omnia vasa eius ab ministrandum. Acoliti autem secundum ysidoru cereos ferunt accensos dum legitur euangeliu aut offertur sacrificium. non ut tenebras aeris. sed coribus illuminent. cum sol forte eorum tempore rutilat et ut proximis opera lucis ostendant. atque ad signum leticie demonstrandum. ut sub typo luminis corporalis illa lux ostendatur de qua in euangelio legitur. Erat lux vera que illuminat omnem hominem uentem in hunc mundum. Ipsi etiam preparent pro euaristia suggesta vinum et aqua seu vasa in quibus ponitur aqua et vinum. Acoliti imitantur carminu scriptores qui erant apud gentiles seu verius emulsores siue luminum extinctores. qui lucernas emulgebant. et luminaria ornabant. ut nadab et abin. Sane iuxta decretum concilij tholetani acolitus cum ordinatur. ab episcopo quidam doceatur qualiter in officio suo agere debeat. Sed ab archidiacono accipiat ceteroferarium. id est candelabrum cum cereo. ut sciat se ad accendenda ecclesie luminaria. id est cereos dum euangelium legitur mancipari. accipiat et preceolum vacuum ad suggerendum id est ad ministrandum vinum in eucaristiam. id est in calicem in quo est eucaristia sanguinis christi. Premissa igitur verba et utensilia sunt huiusmodi ordinis substantialia. cetera sunt de solennitate. Hoc officium implemus dum ignem verbi celestis quo fratres ab agnoscendum

etum illuminentur et inflammantur predicando ministramus et dum lucem boni operis alijs ministramus. Dominus autem hoc officium se habere testatur cum dicit ego sum lux mundi. qui sequitur me non ambulat in tenebris. sed habebit lumen vite.

De subdiacono.

Remissimus de non sacris et minoribus ordinibus. Nunc de sacris et maioribus qui antonomastice sacri dicuntur subiclamus. et primo de subdiacono. Ordo enim subdiaconatus sacer hodie scilicet Innocenciu tertium reputatur. Siquidem subdiaconi nathineorum vices in ecclesia representant. quibus in esdra legitur quod dauid dederat nathineos ad ministeria leuitarum. Unde grece ypodiacones dicuntur. quia officijs et preceptis leuitarum subiacent et eis ministrant. ex quorum ordine fuit ille nathanael quem dominus in euangelio commendauit dicens. Ecce verus israelita in quo dolus non est. Nathinei autem hebraice dicuntur latine in humilitate domino seruientes vel deo oblati. Subdiacones debent secundum ysidoru oblationes in templo domini a fidelibus suscipere. et leuitas supponendas altaribus deferre. calices et patenam ab altare christi deferre. et leuitis trahere. eis quoque ministrare. preceolumque cum vino et aqua manile et manutergium tenere episcopo et presbitero et leuitis pro lauandis ante altare manibus aquam prebere. corporalia et subactoria lauare. de quibus recte placuit patribus ut qui ministeria sacra contrastant legem continentie debeant obseruare. sicut scriptum est in propheta. Mundamini qui fertis vasa domini. tenent autem locum duum virozum qui erant apud gentiles. Sane iuxta decretum concilij tholetani. subdiaconus cum ordinatur quia manus impositionem consecratoriam non accipit. patenam de manu episcopi vacuum. et calicem vacuum accipiat. dicente sibi episcopo. Vite cuius ministeriu tibi traditur. De manu vero archidiaconi. pro eo quod in eius adiutorium consecratur accipiat preceolum. scilicet cum vino et aqua. manile id est bacile et manutergium. Premissa igitur verba et utensilia sunt huiusmodi sacramenti substantialia. cetera sunt de solennitate. Queritur autem quare subdiaconus legit lectiones ab missam cum non reperiat hoc sibi competere. vel ex nomine vel ministerio sibi concessio. Respondeo. in primitiua ecclesia diaconus non legebat euangelium. quia hoc statutum non erat. postquam vero illud statutum fuit. preceptum est etiam ut subdiaconus qui diacono subest epistolam siue lectionem legat. Subdiaconus autem vititur amictu alba et balthreo sicut et ostiarius. lector. exorcista. et acolitus. et in super tunica. et subario. tunicam strictam portat ut se iusticia quasi lorica induat. Subario ut fortes a vasis extergat. de quod in parte sequenti sub titulo. de tunica et manipulo dicitur. Hoc officio vititur qui tante mundicie est quod ipsius exemplo et consilio ceteri a foribus criminum lauentur. Christus hoc officium exercuit quando in chana galilee de aqua vinum fecit. et quando cena facta mittens aquam in peluim